

בס"ד, עש"ק, לסדר "ומקנה רב..." מטות, תשפ"ד

"הישיב את העיזים ?"

מדובר בבהמה דקה רחוקה ממקום ישוב¹. עודו מתלבט האם וכיצד להכריז על מציאת העיזים, הוא קיבל הודעה: "זיהינו על פי השבב שהעיזים אצלך, אנחנו בדרך אליך - בתודה על שיתוף הפעולה!".

לא היה לו זמן רב להיסוסים, לביתו הגיעו אנשים שהציגו עצמם כבעלי העיזים והיו מוכנים למסור את סימני העיזים!

הוא דרש מהם שיביאו עדים כמבואר בגמ': "ת"ר, בראשונה כל מי שאבדה לו אבידה היה נותן סימניו ונוטלה. משרבו הרמאין התקינו שיהיו אומרים לו, צא והבא עדים דלאו רמאי את וטול" (ב"מ כח:).

הם טענו שיש להם סימן מובהק וכבר פסק הרמ"א: "י"א דבסימן מובהק מחזירין אפילו בזמן הזה ואין צריך לעדים שאינו רמאי" (חו"מ רס"ו ו').

הוא נאלץ לומר להם שהוא אינו בטוח האם מותר לו להשיב "בהמה דקה" שאסור לגדלה בארץ ישראל. אולם הם אמרו לו: "תסתכל".

הם הוציאו שלט-רחוק מהכיס, ולפתע כל העיזים "נעצרו". הם הסבירו שמדובר ברובוטים בדמות עיזים, שאינם אוכלים לא עשב ולא ירקות...

העיזים צעדו בשולי הדרך, הוא ראה אותם בכיוון הגינה וסבר שסעודתן תהיה בירקות העלים (ללא תולעים!) של בעל הגינה. הוא רץ לעוצרם שהרי יש אומרים "מאכל אדם אין מאכילין לבהמה" (תענית כ:)!

הוא נעצר ממרוצתו. הוא לא מאכיל - הן אוכלות מאלוהן. ואסור לחסום פרה שדשה חיטים ואוכלת מהן למרות שהם מאכל אדם (אא"כ מדובר בתרומה המיועדת לאכילת כהן - ב"מ צ.). וגם בשמיטה שאין להאכיל בהמה מאכל אדם, אם בהמה אוכלת תאנים אין למונעה (תוספתא שביעית ה' י"ג).

הוא שוב רץ. "מצות השבת אבידה" – שלא יאבד הירק של בעל הגינה. הוא עצר את העיזים וראה שיש עליהם 'תג זיהוי' והבין שהם ברחו מבעליהן ואספם לתוך חצרו לקיים מצות "השבת אבידה".

עוברים ושבים תמהו: "ליסטים בחצרו" (עיין ב"ק פ.). כיצד מותר לו לגדל בהמה דקה שאסור לגדלה בארץ ישראל כיון שמפסידה את השדות (ב"ק עט:)?

לתמיחת הרבים הוא הסביר שהוא מחזיק את העיזים בחצירו כדי לקיים מצות "השבת אבידה". אחד הבקיאים הקשה עליו מדברי התוספתא (ב"ק פ"ח): "ומה אני מקיים (דברים כב) לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים וגו' ? במדברות שביהודה...". כלומר אחרי שחכמים אסרו גידול בהמה דקה בארץ ישראל, אין מצות השבת אבידה תקפה לגביהן, אלא אם כן

המתירות לגדל בהמה דקה בא"י בזמנה"ז ובראשם ההר צבי חו"מ קל"ו, ואכמ"ל.

¹ עיין בחסדי דוד הארוך שכיון שעובר על תקנת חכמים אינו בכלל "אחיק" ופטורים מלהשיב לו אבידה, ועיין מגן אברהם ומנחת ביכורים שם. ואכמ"ל בשיטות